

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

התובעת :

ת.ר.
ע"י ב"כ עו"ד אהרון כהן ועו"ד דרור גלמן

נגד

הנתבע :

י.מ.
ע"י ב"כ עו"ד ציפי פינקלשטיין

פסק דין

1 אח ואחות מתכתשים ביניהם על עיזבונה של אמם המנוחה, פסק הדין, מכריע בסכסוכים שביניהם.

הרקע.

2
3
4
5
6
7 1. המנוחה, ר.מ., שנשאה תעודת זהות .. (להלן: "המנוחה") נפטרה ביום 09.08.2013. במותה
8 השאירה המנוחה צוואה בעדים מיום 22.05.2008, בה ציוותה את רכושה לילדיה בחלקים
9 שווים ביניהם (להלן: "צוואת 2008").

10
11 2. בנה של המנוחה הגיש תובענה לקיום צוואת 2008, בת"ע 56207-02-15.

12
13 3. בתה של המנוחה התנגדה לקיום צוואת 2008 (ת"ע 56611-02-15) וטענה, כי יש למנוחה
14 צוואה מ-10.12.1999, שהיא צוואה הדדית גם של בעלה המנוח, ולפיה, לאחר מות בעלה
15 היא ציוותה את עיקר רכושה לה, לרבות דירתה, ואילו את הזכויות במחסן לשני ילדיה
16 בחלקים שווים, היא הגישה בקשה לקיום צוואה זו בת"ע 45627-07-14 (להלן: "צוואת
17 99").

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
4. הבן הגיש התנגדות לצוואת 99 וטען, כי יש צוואה מאוחרת מ-22.05.2008, בה, לטענתו, הרכוש של המנוחה חולק בחלקים שווים בין ילדי המנוחה (ת"ע 45697-07-14).
5. עוד יצוין, כי הבת הגישה תובענה לביטול ההענקות שהעניקה האם לבן בחייה – תמ"ש 34928-04-15.
- תמצית טענות הצדדים.
6. למען הנוחיות, וכדי לעשות סדר בדברים, תכונה הבת להלן "התובעת", (שכן היא תבעה הראשונה), ואילו הבן יכונה להלן "הנתבע".
7. התובעת טענה, כי היא זו שטיפלה ועזרה להוריה כל השנים, ואילו אחיה – הנתבע, היה מבקר לעתים רחוקות את הוריו. עוד טענה התובעת, כי לאחר פטירתו הפתאומית של אביה, נקלעה המנוחה לדיכאון עמוק. בנוסף, טענה התובעת, כי באותה עת, סבלה המנוחה מהתחלתה של מחלת הדמנציה.
8. לטענת התובעת, לאחר שהנתבע נוכח שחלקו בצוואת 99 קטן, הוא לקח את אמו 10 ימים לאחר ההלוויה לעו"ד מטעמו, שערך למנוחה צוואה ובה הוא הזוכה בכל רכושה.
9. בנסיבות אלה, ביקשה התובעת לדחות את הבקשה לקיום צוואת 99, ולקבל את התנגדותה ולקיים את צוואת 2008, לפיה היא "תקבל את רוב העיזבון למעט מחצית המחסן" (ת"ע 45627-07-14).
10. במקביל להגשת התובענות, משנוכחה התובעת, כי המנוחה העבירה את מרבית רכושה לנתבע, היא הגישה גם תובענה לפסק דין הצהרתי (תמ"ש 34928-04-15), ובה ביקשה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 להצהיר, כי דירת המגורים של ההורים המנוחים ב.... הידועה כדת חלקה .. בחלקה .. בגוש ..
2 (להלן: "הדירה"), והמחסן ב.... הידוע כדת חלקה .. בחלקה .. בגוש ... (להלן: "המחסן") הם
3 בעזבוני המנוחה, ויש לבטל הענקתם לנתבע.
4
- 5 11. התובעת טענה, כי הנתבע חמד לגזול את רכוש אמו ואביו לעצמו תוך כדי ניצול בוטה של
6 מצבה של אמו המנוחה, שהייתה ניצולת שואה, ושרויה בדיכאון עמוק לאחר מות בעלה,
7 ונמצאת במצב נפשי ירוד, והוא גרם לאחר עריכת הצוואה, להעביר את הזכויות בדירה על
8 שמו, וטרם הספיק לעשות כן לגבי המחסן, עקב צו בית המשפט שניתן בינתיים.
9
- 10 12. לטענת התובעת, המנוחה תמרנה על ידי הנתבע, שלא ברצונה ולא בטובתה לבצע את
11 המהלכים הנ"ל, ולא הבינה את המשמעות לאישורה של הפעולה אותה ביצעה בחתימתה על
12 הצוואה ובהעברה את הרכוש.
13
- 14 13. במסמכים רפואיים שונים, אותם סקרה התובעת בתביעתה, היא טענה, כי המנוחה הוגדרה
15 כסובלת מדמנציה קלה, ואף הופנתה לשיקום, בינתיים נקלעה לדיכאון, והדמנציה כבר
16 הייתה בדרגה בינונית, ומכאן שחתמה מבלי דעת על מסמכי ההעברה של הדירה והמחסן.
17
- 18 14. עוד טענה התובעת, כי הנתבע לקח את המנוחה אליו לסאן דיגו, ארה"ב, ובודד אותה
19 בחו"ל, ולא אפשר למנוחה לדבר אתה. היא, לטענתה, ניסתה פעמים אין ספור לדבר עם
20 אמה, ואפילו נסעה ב-2010 כדי לפגשה, אך אחיה "חסם" אותה.
21
- 22 15. עוד טענה התובעת, כי הנתבע הודיע לה, כי המנוחה נפלה והועברה לבית חולים, הוא סירב
23 לפרט לה מה מצב המנוחה, והתובעת הורתה לבנק שלא להתיר העברת כספים בלא
24 חתימתה. משהודיע הנתבע לתובעת, כי המנוחה נפלה פעם נוספת והנתבע ביקש לשחרר
25 כספים לאמבולנס, פירט בטענה ש"נגמר לו הכסף" – היא סירבה, מאחר שנוכחה, כי הנתבע
26 משך כבר \$105,000 מהחשבון.
27

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 התובעת טענה, כי חתימת המנוחה על המסמכים היו נטולות, ולפיכך יש לבטל את
2 ההעברות, ומאחר שהמנוחה חתמה עליהן עקב המצוקה בה הייתה שרויה, אותה ניצל
3 הנתבע.
4
5 מנגד, כפר הנתבע בכתב הגנתו בטענות התובעת.
6 לטענת הנתבע, קיבל את אשר קיבל מתוך רצון ברור של אמו המנוחה, שנתנה בדעה צלולה
7 ובידיעה חדה, והכל עקב התנהגותה המחפירה של התובעת כלפיה.
8
9 לטענת הנתבע, כל הכספים שנשלחו מן החשבון בארץ, הוצאו אך ורק לצרכיה של המנוחה,
10 הוא לא ניצל את אמו, להיפך, הוא דאג לה וטיפל בה, ושירת אותה בצורה מיטבית, לטענתו,
11 אף גרם לשיפור תנאי חייה של המנוחה בערוב ימיה.
12
13 הנתבע טען, כי המנוחה עצמה סירבה לראות את התובעת. לטענתו של הנתבע, המנוחה
14 הרגישה מצוין בעת שהותה אצלו, הייתה באה והולכת בין אנשים, חברותית ומעורה
15 בקהילת הנתבע בבית הכנסת.
16 בד"כ היתה בפיקוח ד"ר ברודי, אך ב-03.04.2012 אושפזה למספר שעות בבית החולים
17 לאחר נפילת סוכר, היא טופלת באינסולין ושחררה, היא אושפזה שוב ב-26.04.12 עקב
18 טרומבוזה ברגל.
19
20 הנתבע הכחיש שהמנוחה הייתה שרויה בדיכאון. לטענתו, אכן הייתה עצובה מאז פטירת
21 אבי הצדדים, אך לא הייתה בדיכאון. לטענתו של הנתבע, נסיעת המנוחה אליו לארה"ב
22 הייתה ביזמתה של המנוחה, לאחר שנוכחה, כי התובעת אינה לוקחת אותה אליה והיא
23 נפגעה מיחסה של התובעת ומשפחתה אליה.
24 לטענתו של הנתבע, שנותיה האחרונות של המנוחה היו נפלאות, עד אשר קיבלה אירוע מוחי
25 ביולי 2012 – וגם אז, כמקודם, טיפל בה הנתבע במסירות.
26

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

1 21. הנתבע הוסיף עוד, כי התובעת נהגה אל המנוחה בצורה מחפירה, ולעומת זאת, הוא טיפל
2 באמו במסירות רבה, ובהכרת טובה, ולצורך איזון בכספים הרבים שהמנוחה נתנה לתובעת,
3 כולל כספים למימון בניית יחידת דיור, רצתה המנוחה מיזמתה להעניק לבנה את הדירה
4 במתנה, ורק לאחר שהמנוחה הביעה את רצונה, הביא הנתבע את המנוחה ביום 24.06.10
5 לקונסוליה, כדי לחתום על המסמכים הנחוצים.

6
7 22. הנתבע הכחיש גם טענותיה האחרות של התובעת וביקש לדחות התביעה.

8

9

10

11

12

13

14

15

דיון .

מבוא דיוני .

16 23. איחדתי את הדיונים, שעניינם היקף עזבוני המנוחה, ותקפות צוואתה האחרונה של המנוחה,
17 כיוון שכולם עוסקים באותה מסכת עובדתית, כאשר טענתה העיקרית של התובעת היא, כי
18 הנתבע ניסה לקחת לעצמו שלא כדין את רכוש אמו ע"י עריכת צוואה בהשפעה בלתי הוגנת,
19 ותוך ניצול העדר הבחנתה של המנוחה בטיבה של צוואה, ומשעשה כן, גם רוקן את נכסיה,
20 ע"י כך שגרם לו להעניק את רכושה לו, שלא כדין.

21

22 24. למרבה הצער, הצדדים פעלו בצורה בלתי מסודרת, הגישו בקשותיהם (רבות מאד) בתיקים
23 בלא הבחנה בין התיק להיקף העיזבוני לבין התיקים של הבקשות לקיום הצוואות
24 וההתנגדות לה, באופן שקשה עד מאד היה להימצא בתיק.

25

26 זאת ועוד : כתבי הטענות היו מרובי מלל באופן מכביד, ובניגוד להוראות סדרי הדין.

27

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 להשלמת הרקע, אציין שגם בחייה של המנוחה לא הפסיקו ילדיה להתכתש ביניהם, ולהלן
2 אמנה את התיקים הרבים שניהלו :
3
4 25.1 א"פ 46123-05-12 – תביעה שהגישה התובעת למינוי אפוטרופוס לרכושה של אמה
5 בטענה שמאז מות אבי הצדדים, הנתבע משתלט על רכוש אמו. לטענתה, אמה
6 שוהה אצל אחיה בארה"ב כ"בת ערובה" וללא ביטוח רפואי.
7 הוריתי לתובעת להגיש מסמכים רפואיים חתומים בתביעתה, לרבות חוות דעת
8 פסיכיאטרית, ובהיעדרם, ניתן על ידי ביום 29.06.2013 פסק דין המוחק תביעתה
9 מחוסר מעש.
10
11 25.2 תמ"ש 46031-05-12 - התבקש אף הוא ע"י התובעת, ובו נתבע סעד לו צו מניעה
12 קבוע האוסר על הנתבע לבצע כל דיספוזיציה ברכושה של המנוחה, ניתן צו מניעה
13 ביום 12.02.2012. ניתן על ידל ביום 26.10.14 פסק דין המורה על מחיקת התובענה.
14
15 25.3 תמ"ש 15136-05-12 - תביעה בה תבעה התובעת את הנתבע ואת המנוחה ובה
16 התבקשה הצהרה, כי דירת המגורים ב... שייכת למנוחה, וכי ההסכם להעברה ללא
17 תמורה של הזכויות בדירה מן המנוחה לנתבע – יתבטל. התביעה נמחקה לאחר
18 שניתן צו המניעה בתמ"ש 15136-05-12. מכל מקום, גם תביעה זו נמחקה.
19
20 25.4 א"פ 28555-04-13 – תביעה שהוגשה ע"י הנתבע למינוי אפוטרופוס לרכושה של
21 החסויה בארץ.
22
23 26. סדר הדיון בפסק דיני, יהיה בשיטת ה"שכבות" מלכתחילה, תיבדק הצוואה המאוחרת, רק
24 אם זו תתבטל, אבדוק את הצוואה הקודמת, ולאחר מכן, אדון בתביעה לביטול ההענקות
25 (היקף העיזבון).
26
27

צוואת 2008.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

הטענה בדבר אי כשירות.

27. במסגרת טעמי ההתנגדות של התובעת לצוואת 2008, היא טענה להיעדר כשירות של המנוחה לערוך את הצוואה, (ראה ת"ע 56611-02-15).

28. סעיף 26 לחוק הירושה תשכ"ה – 1965 קובע לאמור :

"כשרות לצוות"

צוואה שנעשתה ע"י קטין או מי שהוכרז פסול דין, או שנעשתה בשעה שהמצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה – בטלה."

29. הפסיקה הרבתה לעסוק בשאלה מה פרוש "להבחין בטיבה של צוואה", הכללים סוכמו בפסיקה עפ"י שלושה רכיבים עיקריים : מודעות המצווה לעובדה שהוא ערך צוואה, ידיעתו בדבר היקף רכושו ויורשיו, מודעתו באשר לתוצאת עשיית הצוואה על יורשיו, עוד נקבע בפסיקה, כי על המצווה להיות בדעה צלולה ולפרש נכונה את המציאות הסובבת אותו, כאשר דעתו משוחררת מלחצי נפש חילוניים ומחשבות שווא.

ראה : ע"א 1212/01 קרן לב"י נ' בינשטוק פ"ד מ"ח (3) 723 ; ע"א 5185/99 היועמ"ש נ' מרום פ"ד מ"ט (1) 38 ; דנ"א 1516/95 מרום נ' היועמ"ש פ"ד נ"ב (2) 813.

30. הפסיקה הוסיפה וקבעה, כי מבחינת נטל ההוכחה, על המתנגד לקיום הצוואה להוכיח שהמצווה "לא ידע להבחין בטיבה של צוואה", או שחתם עליה תחת השפעה בלתי הוגנת, ומשנה תוקף יש לדברים אלה משמילאה הצוואה אחרי הדרישות הצורניות בחוק הירושה.

31. מיניתי מומחה מטעם בית המשפט שיחווה דעתו, האם המנוחה הייתה כשירה לחתום על מסמכים משפטיים, לרבות צוואה ביום 22.05.2008. (ראה החלטתי מ-21.04.2015) (בת"ע 56611-02-15), וכן על מסמכי ההענקות, ב-05.06.10 וב-24.06.10.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29

בחוות דעתו מתאריך 09.12.2015, כתב פרופסור שלמה נוי בין היתר כך :

"..כפי שציינתי לעיל, מצאתי תיעוד הנוגע לתסמינים נפשיים של מצב פוסט טראומטי החל משנת 2006, אולם מהתיעוד שבפני לא ברורה חומרת התסמינים, ולא ברורה הפגיעה התפקודית שנגרמה. מבחינה קוגניטיבית, התיעוד הראשון שבפני הוא מיום 01.06.2008, ובו צוין, כי לאחרונה ירידה במצבה הכללי וכי החלה לשכוח. אדגיש שוב, כי לא צורף לתיעוד זה כל הסבר או פירוט של הממצאים. לאחר מועד זה ועד ינואר 2009, ישנו תיעוד מסוים בתיקה הרפואי ובמסגרת 3 הערכות שבוצעו לה מהמרכז הישראלי לתמיכה בניצולי שואה, כי היא סובלת מהחמרה במצב פוסט טראומטי, ידוע, וממצב דיכאוני שהופיע לאחר מותו הפתאומי של בעלה במהלך 2008. אולם אדגיש, כי מתיעוד זה לא ברורה חומרת התסמינים ולא ברורה הפגיעה התפקודית שנגרמה. במהלך בדיקתה ביולי 2008, צוין כי מומלץ המשך פיזיותרפיה ושיקום חברתי במסגרת המועדון שלה. לא צוינה בעיה קוגניטיבית. מצב זה מעיד, קרוב לוודאי, על תסמינים בעצמה קלה בלבד, ללא פגיעה קוגניטיבית משמעותית. בינואר 2009 הומלץ על העלאת מינון של טיפול תרופתי נוגד דיכאון, ויתכן כי המלצה זו מעידה על החמרה בעוצמת התסמינים הנפשיים, אולם אדגיש כי בבדיקה זו לא צוינה כל בעיה קוגניטיבית משמעותית פרט לירידה בזיכרון והמלצה לבדיקת נוירולוג.

לאור כל זאת, ניתן לקבוע כי קרוב לוודאי המנוחה סבלה ממצב פוסט טראומטי על רקע מאורעות השואה, שיתכן שאף החמיר לאחר מות בעלה ב-2008. אולם אין הוכחה מהתיעוד שבפני, כי מצב זה גרם לפגיעה משמעותית ביכולת שפיטה לאורך התקופה שבין 2006 ינואר 2009, כמו כן אדגיש, כי לא מצאתי תיעוד לגבי פגיעה קוגניטיבית משמעותית בתיעוד הרפואי שהיה בפני (עד אוגוסט 2010).

לסיכום, ניתן לקבוע, כי במועדים 22.5.08, 5.6.10, 24.6.10, הייתה המנוחה כשירה קוגניטיבית לבצע פעולות משפטיות, ואילו לגבי המועד 2.4.12, לא היה בפני כל תיעוד רפואי.

"..(-)"

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 פרופסור נוי נחקר על חוות דעתו בישיבת 08.02.2017, וחוות דעתו לא נסתרה.
2
- 3 33. אין בידי לקבל את הנטען בסעיף 19 לסיכומי התובעת. התובעת ניסתה לגנח את מומחיותו
4 של פרופסור נוי, כיוון שהינו פסיכיאטר ולא נוירולוג.
5 פרופסור נוי, הוא מומחה מן המעלה הראשונה, ולהלן אצטט מחקירתו הנגדית בעמוד 12
6 לפרוטוקול:
7
- 8 "אגיד משהו על המומחיות כדי שנגמור את הפרק הזה בחיינו פעם אחת ולתמיד. אני
9 פסיכוגריאטר, אני מ-94 מנהל את התחום (של) הפסיכוגריאטריה בתל השומר, מתעסק
10 עם אנשים מבוגרים שמטבע הדברים יש להם גם מחלות פרקינסון, וכפי שכתבתי,
11 הערכות קוגניטיביות, אני עושה יותר מגריאטריים, כשבא אלי מישו עם בעיות
12 פרקנסיוניות, אני כן מעלה תרופות נוגדות פרקינסון. בדיוק כמו שנוירולוג נותן לקשיש
13 תרופות נוגדות דיכאון למרות שזה לא תחומו. הרבה פעמים אני מטפל לבד, למה? מסיבה
14 פרקטית, בא אלי איש בן 75, יש לו בעיה דיכאונית, אני יודע שעד שיגיע לנוירולוג זה עוד
15 4 חודשים, אני אתן. עשיתי שנה נוירולוגיה ואני נותן לו דופיקר, כי אני יודע שיחכה עוד
16 4 חודשים, אני עשיתי את זה בימי חיי וזה מה שאני יודע, לכן כל השאלה הזו היא שולית
17 ולא מהותית, לא בעולם התוכן של המהות..."
18
- 19 34. אוסיף עוד בהקשר זה, כי בוודאי שהמומחה יכול לחוות דעתו, רק על המסמכים שהוצגו לו,
20 ובוודאי שלא יכול היה לחוות דעתו על מסמכים שלא הוצגו לו, או בעת, שהמנוחה הייתה
21 בסאן דייגו, ארה"ב.
22
- 23 35. בהמשך חקירתו, ענה פרופסור נוי לב"כ התובעת כך, אביא הדברים (עמוד 18 לפרוטוקול):
24
- 25 " ש. אנחנו קיבלנו תמלול לשיחה שהמנוחה ניהלה עם הבת שלה, אנחנו
26 שומעים ברקע שמישהו לוחש לה מה לענות. האם זה יכול להצביע על
27 דמנציה, סימפטום כזה שמישהו נמצא במצב כזה?
28 ת. זה יותר מניפולציה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 ש. זה יכול להיות גם דמנציה ?
- 2 ת. יכול להיות עוד אינסוף דברים, זה לא סימפטום ספציפי שמישהו לוחש
- 3 למישהו. זה יכול להיות מניפולציה שיגיד טקסט כזה ולא אחר.
- 4 ש. ואם אותו בן אדם לא זוכר פעולות כספיות שביצע ?
- 5 ת. אז זה מעיד על ירידה.
- 6 ש. תראה את נספח 23 בבקשה, מסמכים רבים שם נחתמו על ידי המנוחה,
- 7 יש גם רחל. תראה את המסמכים.
- 8 ת. כן, רואה.
- 9 ש. האם לדעתך מצבה הרפואי, כמו שאנחנו רואים, היא הייתה מסוגלת
- 10 להבין מה כתוב כאן, להבין את תוכנם ?
- 11 ת. הרי זה לב התיק, לב העניין, אני עניתי לך. כמומחה, על סמך התיעוד
- 12 שעמד בפני, אני לא יכול לשלול את כשירותה, לא יכול לשלול. הטיעון
- 13 (צ"ל תיעוד ש.ג.) שהיה מול עיני, לא יכול לשלול.
- 14 ש. אתה כתבת שבהיעדר תיעוד אני קובע שהיא כשירה.
- 15 ת. לא כתבתי את זה.
- 16 ש. כתבת משהו דומה.
- 17 ת. אם אני לא רואה תיעוד חיובי לפסילה, הערכתי היא שהאיש כשיר.
- 18 ש. או שאתה יכול להגיד שאתה לא יכול לחוות דעה כי אין תיעוד ?
- 19 ת. לא, יש לי תיעוד. מהתיעוד שעמד בפני, אני יכול להגיד שיש לה הבחנה
- 20 בסיסית של פוסט טראומה, שיש לה דיכאון בשנים הרלוונטיות, לפעמים
- 21 יותר או פחות חמור, שהיא מאובחנת, לא ראיתי תיעוד של חסר
- 22 קוגניטיבי משמעותי.."
- 23
- 24 36. לא אוכל לקבל את עמדת התובעת בסיכומיה, לפיה, כביכול, עקב אישור המומחה, כי
- 25 לכאורה, נוכח המסמכים הרפואיים, מצבה של המנוחה ילך ויחמיר, וכי לכאורה עקב כך
- 26 נשללה – חזקת כשירותה של המנוחה. הדברים אינם נכונים, אביא את דברי המומחה
- 27 בהקשר זה בעמודים 15 ו-16 לפרוטוקול :

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

1

2 " ש. על סמך המסמכים ממה שראית פה, תסכים איתי שהמצב שלה ילך וירד

3 עם הזמן בפרט שאנחנו לא ראינו שום מסמך של טיפולים ?

4 ת. אני מסכים אתך, אבל השאלה היא השיפוע, זה מאד אינדיבידואלי, ברור

5 שמצבה ילך ויחמיר, אין מחלוקת..."

6

7 וגם בעמוד 17 מסביר המומחה :

8

9 " ירידה בזיכרון איננה בהכרח מצב של ירידה קוגניטיבית, זה יכול להיות

10 מצב נורמטיבי שעובד בפני עצמו, יש לזה הבחנה. ירידה בזיכרון יכולה

11 להיות נורמטיבית ולא בהכרח דמנציה. אני לא זוכר כמו שזכרתי לפני 5

12 שנים, אני לא דמנטי.

13 ש. הכל עניין של מידה.

14 ת. לא רק, מידה וגם פונקציות נוספות. זה צריך להיות מלווה בפגיעה

15 בפונקציות נוספות..."

16

17 כאמור, חוות דעתו של המומחה לא נסתרה, ולא נסתרה חזקת כשירותה של המנוחה בעת

18 החתימה על הצוואה כמו בעת ההענקה של הדירה, ולפיכך, התובעת לא עמדה בנטל

19 הראייתי המוטל עליה, כדי להוכיח את אי הכשירות הנטענת.

20

21 37. המסקנה העולה מן המקובץ – התובעת לא הרימה את הנטל הראייתי המושט עליה, כי

22 צוואת 2008 נעשתה בהיותה של המנוחה בלתי כשירה, וטענתה בדבר אי כשרות המנוחה

23 נדחתה.

24

25 הטענה בדבר השפעה בלתי הוגנת.

26

27 38. הוראת סעיף 30 (א) לחוק הירושה תשכ"ה 1965 קובעת :

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1
2 "הוראת צוואה שנעשתה מחמת אונס, איום, השפעה בלתי הוגנת, תחבולה או
3 תרמית – בטלה".
4
5 39. הפסיקה קבעה, כי נטל ההוכחה באשר לטענה זו, מוטל על כתפי מי שטוען הטענה, שכן,
6 עומדת לצוואה – חזקת כשרותה.
7
8 ראה : ספרו של פרופסור שילה "פירוש לחוקי הירושה תשכ"ה 1965", הוצאת נבו, כרך 1,
9 עמודים 269-270.
10
11 40. ועוד קבעה הפסיקה :
12
13 "שניים הם סוגי המקרים אותם חובקת ההלכה בדבר השפעה בלתי הוגנת :
14 ראשית, מקרים בהם אין יחסי אמון מיוחדים בין הצדדים לחוזה.
15 שנית, מקרים בהם קיימים יחסי אמון מיוחדים, כגון היחסים בין פרקליט
16 ולקוח, רופא וחולה שבטיפולו, אפוטרופוס וחסוי, הורה וילדו, ועוד.. כאשר
17 נתקיימו יחסים מיוחדים, נוטה בית המשפט להושיט סעד אף מבלי שהוכח
18 מעשה פסול, וזאת בשל טעמים של תקנת הציבור, המבקשת למנוע מראש שימוש
19 לרעה בכוח ההשפעה ויחסי האמון... כאשר מתקיימת בין הצדדים מערכת יחסים
20 מיוחדת שביסודה עומדים יחסי אמון... נוצרת הנחה בדבר קיומה של השפעה
21 בלתי הוגנת ועל הצד השני לסתור קיומה של ההנחה לכאורה כדי לשכנע את בית
22 המשפט כי הצד השני פעל באופן תלוי ללא השפעה, תוך הבנה מלאה והערכה
23 מלאה של מה שהוא עשה.."
24
25 ראה ע"א 236/84 מנהל עזבון הלל יפה נ' שוורץ, פ"ד מ"ה (5) 13.
26

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 אני מסכימה באופן חלקי עם האמור בפרק ח' - סעיף 1 לסיכומי התובעת. בהתייחס לכך
2 שנטל השכנוע עבר אל הנתבע – בדבר הוכחת ההשפעה הבלתי הוגנת, שכן, לכאורה, בין
3 המנוחה לנתבע התקיימו יחסי אמון, כהורה וילדו (וזאת למרות שגם התובעת היא בתה של
4 המנוחה, אשר לטענתה ועד מאי 2008 הייתה היא "המטפל העיקרי" באמה – המנוחה), גם
5 בהתחשב בקביעה זו, אני קובעת, כי הנתבע נשא בנטל הראייתי המוטל עליו להוכחת העדר
6 השפעה בלתי הוגנת.
- 7 אבחן את הדברים על פי "נייר הלקמוס הפסיקטי", שהציעה **הלכת מרום** (ראה ע"א
8 5185/93 **היועמ"ש נ' מרום**, פ"ד מ"ט (1) 331).
- 9
- 10 **מבחן התלות והעצמאות.**
- 11
- 12 42. מהתשתית הראייתית שהוצגה בפני עולה, כי המנוחה הייתה עצמאית ובלתי תלויה :
- 13
- 14 42.1 מעדותו של **עו"ד י.מ. עלה**, כי המנוחה פנתה אליו עפ"י המלצת אחותה, מיזמתה,
15 קבעה עמו פגישה, ובאה אליו (ראה עמודים 28-29 לפרוטוקול).
- 16
- 17 42.2 המנוחה התגוררה עם בעלה שנפטר. בתה, הנתבעת, גרה בנהריה, ואילו בנה – חי
18 בארה"ב. אין כל הוכחה, בניגוד למה שנכתב בסיכומי התובעת, כי הנתבע שלן אצל
19 אמו בשבעה גרם למנוחה "**להיות נתונה בתלות נפשית וטיפולית**", דווקא התובעת
20 טענה, שכל השנים הייתה היא זו שעזרה להוריה וסעדה אותם.
- 21
- 22 42.3 אם בכלל הייתה "תלות" כלשהי, הרי הייתה זו, לכאורה, תלות בתובעת, וכך
23 העידה התובעת בעמוד 41 לפרוטוקול :
- 24
- 25 **"..אני גרה ב... ואמא ב... הייתי מבקרת אותה פעם בשבוע או פעם ב-10**
26 **ימים, הייתי מנקה את הבית יחד עם המטפלת מביטוח לאומי שהייתה 3**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 פעמים בשבוע, כל עניין שהייתה צריכה עם הבנקים, הלכתי אתה ועזרתי
2 לה, והיו יחסים טובים..”
- 3
4
- 5 בהמשך חקירתה הנגדית, מדגישה התובעת, כי ההורים כעסו על הנתבע, שמיעט
6 לבקר בארץ. מכל מקום, ומעצם העובדה שהתובעת ביקרה את אמה רק אחת ל-10
7 ימים, נראה שהמנוחה הייתה עצמאית ובלתי תלויה.
- 8
- 9 42.4 הנתבע לן בבית המנוחה, בזמן "השבעה", (מן הסתם גם התובעת המתגוררת
10 בנהריה לנה שם), והנה, יומיים אחרי השבעה, עורכת האם, צוואה מאוזנת בה היא
11 מורישה את רכושך שווה בשווה לשני ילדיה.
12 לא ניתן בנסיבות כאלה לקבל את טענת התובעת, שהמנוחה הייתה "תלויה"
13 בנתבע.
- 14
- 15 42.5 בהתנגדותה לבקשת צו לקיום צוואת 2008, (ת"ע 56611-02-15), ציינה התובעת
16 (סעיף 20 להתנגדות), כי המנוחה "הייתה בעלת דעה".
- 17
- 18 42.6 בתצהיר עדותה הראשית, סיפרה התובעת בסעיף 59 – "אמא סיפרה לי על
19 פעילותה בוצו, ופעם בשבוע ביקרה ב"עמד" בפגישה שבועית עם הפסיכותרפיסט
20 ששמו פנחס"; ובסעיף 60 – "יצוין, כי באותה עת, אמי הייתה נפגשת עם אחותה
21 זהבה שהתגוררה בסמוך אליה".
- 22
- 23 42.7 מתצהיר עדותה הראשית של התובעת עולה, כי המנוחה אף נסעה באוטובוסים
24 לבדה. אמנם התובעת סיפרה, כי המנוחה סיפרה לה שהתבלבלה פעם אחת והגיעה
25 לרמלה, אך הדבר בכל זאת, מעיד על עצמאות וחוסר תלות.
- 26
- 27 43. המסקנה, הוכח, כי המנוחה הייתה עצמאית ובלתי תלויה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1
2 מבחן התלות והסיוע .
- 3
4 44. בחינת התשתית הראייתית שהונחה בפני, מצביעה על כך, שהמנוחה כמעט ולא הסתייעה
5 באחרים. אמנם, כפי שמניתי לעיל, הייתה לה עזרה 3 פעמים בשבוע מאת המוסד לביטוח
6 לאומי, אך אשה בגילה, ניצולת שואה, מקבלת עזרה כזו. לא נשמעה עדות שהייתה לה
7 אפילו עוזרת בית, התובעת הצהירה שהמנוחה אף נסעה לבדה באוטובוסים.
8
9 45. המסקנה העולה מכאן – גם בהיבט של מבחן זה, המנוחה לא הייתה תלויה פיזית, ולא
10 הסתייעה באחרים לביצוע מטלות היומיום.
11
12 מבחן קשרי המצווה עם אחרים .
- 13
14 46. בחינת התשתית הראייתית שהונחה בפני, מצביעה על כך, שהמנוחה קיימה קשרים עם
15 אחרים, כך עם אחותה, שגרה בסמוך לה, וכך השתתפה בפעילות "ויצו", ואף בפעילות
16 עמותת "עמד", שם אף נטלה בפגישות עם הפסיכותרפיסט פנחס.
17
18 47. המסקנה העולה ממבחן זה : המנוחה קיימה קשרים עם סביבתה ועם אחרים, בנה
19 (הנתבע) היה בארה"ב, ואילו בתה – התובעת, הייתה בנהריה, והייתה באה לבקרה ולעזור
20 לה, אחת לעשרה ימים.
21
22 נסיבות עריכת הצוואה .
- 23
24 48. מעדותו של עו"ד י.מ. עולה, כי נסיבות עריכת צוואת 2008 היו רגילות לגמרי, המנוחה
25 הופנתה אליו ע"י הגב' ר.צ, שהייתה לקוחה שלו, היא התקשרה "כמה ימים לפני" (ראה
26 עמוד 29 לפרוטוקול), איש מלבדו ומלבד המנוחה לא היה בחדר כאשר דיבר עם המנוחה,

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 והוא ובתו, שהינה עורכת דין בעצמה, חתמו כעדים לצוואה. עו"ד י.מ מאשר, כי ראה את
2 הנתבע רק אחר הצוואה, באחת הפעמים כאשר בא מארה"ב (עמוד 30 לפרוטוקול).
3 הצוואה היא רגילה, והמנוחה מורישה בה את רכושה לשני ילדיה בשווה ביניהם.
4 עו"ד י.מ הוסיף בעמוד 31 לפרוטוקול :
5
6 **"...במילים שלה, אחרי 9 שנים, לא זוכר, אני זוכר בגדול שיש לה שני ילדים ורוצה**
7 **לחלק את מה שיש לה לשני ילדים, מה יותר פשוט מזה? זה מה שקורה בגדול**
8 **במשרד 90% מהמקרים, רוצים לחלק באופן שווה בין הילדים..."**
9
10 49. גם בנסיבות עריכת הצוואה, אפוא, אין שום דבר יוצא דופן, העובדה שהמנוחה עשתה את
11 הצוואה יומיים מיום "השבעה" של בעלה המנוח, גם בה איני מוצאת דבר יוצא דופן
12 במיוחד, כאשר לפי התשתית הראייתית, עלה שבעלה המנוח נפטר באופן פתאומי. דבר כזה,
13 גורם לעתים לאנשים להרהר במוות, ולא אחת, גם לערוך צוואה.
14
15 50. המשקל הכולל של מבחני הפסיקה, כפי שמניתי לעיל, מצביע על כך, שלא הייתה כל השפעה
16 בלתי הוגנת מצדו של הנתבע, ואין בידי לקבל האמור בטיעוני הנתבע בסיכומיו.
17
18 51. עוד אוסיף בהקשר זה, כי אין זה נכון שהנתבע נטל חלק בעריכת הצוואה, והטיעון הזה גם
19 מהווה שינוי חזית אסורה, לעומת הנטען בכתבי טענותיה של התובעת.
20
21 52. סיכומה של נקודה זו – אין כל השפעה בלתי הוגנת ודין טענת התובעת להידחות.
22 בשולי דברים אלה, אוסיף, כי גם תוכן הצוואה המורישה לשני הצדדים בחלקים שווים,
23 מעידה על כך, שלא הייתה מצדו של הנתבע כל השפעה בלתי הוגנת.
24
25 **הטיעון כי צוואת 99 היתה צוואת "יורש אחר יורש", ושלא ניתן היה לערוך עקב כך את צוואת**
26 **2008.**
27

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

53. כזכור, טענה התובעת, כי צוואת 99 היא צוואת "יורש אחר יורש", וכי אביהם המנוח
הסתמך על צוואת המנוחה, ולא ניתן היה למעט הרכוש ע"י צוואה אחרת. מנגד, כפר הנתבע
בטיעון זה, וטען, כי אין המדובר ב"צוואת יורש אחר יורש".
54. בצוואת 99, ציווה בעלה המנוח של המנוחה כך :
- "2. הנני מצווה לאשתי ר.מ. ת.ז. ... את כל רכושי מכל מין וסוג שהוא, לרבות
כספים, חשבונות וניירות ערך מכל מין וסוג שהוא, ומקרקעין מכל מין וסוג,
לרבות זכויות בדירת מגורינו ב..... ומחסן הנמצא ברח'
3. אם בעת פטירתי, לא תהיה אשתי ר.מ. בחיים, אני מצווה את רכושי כדלקמן :
- א. כל רכושי מכל מין וסוג שהוא (להוציא אותו חלק המצוין בס"ק ב'
להלן), לרבות כל כספים, חשבונות וניירות ערך מכל מין וסוג שהוא,
וזכויות בדירה ב... הנני מצווה לבתי ת.ר. ת"ז ...
(ב) את זכויותי במחסן ברח' ... הנני מצווה ל :
1. לבתי ת.ר. ת"ז ...
2. לבני י.מ. ת"ז ...
בחלקים שווים ביניהם ... "
55. צודק הנתבע בסיכומיו (ראה סעיף 12 מהם), כי צוואת 99 איננה כוללת ציווי של "יורש אחר
יורש".
56. כידוע, ציווי של "יורש אחר יורש" נעשה על פי הוראות סעיף 42 לחוק הירושה תשכ"ה
1965 קובעת :
- "42(א) המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אחרי שזכה הראשון,
השני יזכה במות הראשון או בהתקיים התנאי, או בהגיע המועד שנקבע
לכך בצוואה, הכל לפי המוקדם יותר."

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 57. בכל הכבוד, צוואת 99, אינה "יורש אחר יורש" ואפילו לא "יורש במקום יורש", ואפילו לא
2 "יורש במקום יורש". עפ"י סעיף 41 לחוק הירושה תשכ"ה – 1965, שלפיו הוראתו :
3
4 "המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אם לא זכה הראשון ; השני
5 יזכה אם מת הראשון לפני המצווה או שנמצא פסול לרשת, או שהסתלק מן המגיע
6 לו שלא לטובת בן זוגו, ילדו או אחיו של המוריש".
7
8 אין בצוואה ציווי לשניים, אלא יש תנאי "אם אשתי לא תהיה בחיים בשעת מותי... וכו'".
9
10 58. הלכה למעשה, יש בפנינו צוואה המתייחסת "לירש על תנאי דוחה", הוראות סעיף 43 לחוק
11 הירושה תשכ"ה 1965 הקובעת, כי "המצווה רשאי לצוות שיורש יזכה בהתקיים תנאי או
12 בהגיע מועד". התנאי לזכות התובעת עפ"י צוואת 99 הוא באם המנוחה לא תהיה בחיים
13 במות האב המנוח, אך כידוע, המנוח נפטר לפני המנוחה, ולפיכך לא התקיים התנאי האמור.
14
15 להלן אצטט מספרו של פרופסור שילה "פירוש לחוקי הירושה תשכ"ה 1965", "נבו הוצאה
16 לאור, עמוד 391, דברים היפים לענייננו :
17
18 "תנאי דוחה הוא תנאי שרק עם מילואו, זוכה היורש בירושתו...".
19
20 סיכום בעניין תיקי העזבונות.
21
22 59. לאור האמור לעיל, אני דוחה את טענות התובעת באשר לצוואת "יורש אחר יורש".
23
24 60. בנסיבות העניין, נדחות התנגדות התובעת לצוואת 2008 (ת"ע 56611-02-15) וכן דחיית
25 התביעה לצו קיום צוואת המנוחה מ-99 נשוא ת"ע 45627-07-15. אני מורה על קבלת
26 ההתנגדות לקיום צוואה 99 בת"ע 45697-07-14, ועל קבלת תביעת הנתבע לעניין קיום
27 צוואת 2008 נשוא ת"ע 56207-02-15.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1
2 התביעה לביטול המתנות לנתבע (34928-04-15).
3
4 61. המנוחה העבירה במכר מלא תמורה את דירת המגורים שלה ב.... (להלן: "הדירה") לנתבע,
5 וכך עשתה גם ביחס למחסן הנמצא ב.... (להלן: "המחסן").
6 הזכויות בדירה הועברו על שם הנתבע, ואילו הזכויות במחסן טרם הועברו מתוקף צו מניעה
7 שקיבלה התובעת כנגד הנתבע.
8
9 62. בתביעתה, טענה התובעת, כי יש לבטל ההענקות האמורות מכוח עושק, שביצע כלפיה
10 הנתבע, (סעיף 11 לתביעה), וכי המנוחה לא הייתה ב"כושר קוגניטיבי" המאפשר לה לחתום
11 על העברת הזכויות בדירה ובמחסן (סעיף 19 לתביעה).
12
13 63. כזכור, קבע המומחה, כי המנוחה הייתה כשירה לחתום על מסמכים משפטיים, הן ב-
14 22.05.2008, והן במועד של ההענקה ב-24.06.2010, וקבע כי ביחס להענקה האחרונה ב-
15 02.04.2012, לא היה בפניו תיעוד רפואי, ולפיכך אינו יכול לקבוע, כי המנוחה לא הייתה
16 כשירה במועד אחרון זה.
17
18 64. לכאורה אפוא, ועל סמך חוות דעתו של המומחה, שלא נסתרה בחקירתו הנגדית, נראה כי
19 התובעת לא הרימה את הנטל הראייתי המושת עליה להוכיח, שהמנוחה חתמה על
20 המסמכים מבלי לדעת.
21
22 65. משנה תוקף יש לאמור לעיל, נוכח העובדה שהמנוחה חתמה על המסמכים להעברת הזכויות
23 בפני הקונסול הישראלי בקליפורניה, הקונסול מר **מנשה מזרחי**, אישר בחתימתו כי
24 המנוחה חתמה על המסמכים לאחר שהבינה את האמור, וחתמה מרצונה החופשי עליהם.
25
26 66. כידוע, על פי הפסיקה, הטוען לטענת אפסות ו/או "דבר לא נעשה", או הטוען לבטלות
27 הסכם, עליו נטל ההוכחה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

1
2 כך למשל נקבע בעניין ע"א 7370/06 דניאל שני ואח' נ' אנדרי ברדיצבסקי (28.1.09),
3 (פורסם במאגר "נבו"); דנ"א 7395/07 הדר חב' לביטוח בע"מ נ' פלונית (01.04.08) (פורסם
4 במאגר "נבו").
5
6 כדי להצליח לבטל חוזה בטענת עושק, יש להוכיח בין היתר את "...מצב העשוק, מצוקתו,
7 חולשתו השכלית או הגופנית וחוסר נסיונו", וכי העושר "...צריך להיות חמור וקיצוני כדי
8 לקיים יסוד זה של עילת העושק".
9
10 ראה ע"א 403/80 סאסי נ' קיקאון פ"ד ל"י (1) 762 ; ע"א 11/84 רבינוביץ נ' שלב פ"ד מ(4)
11 533.
12
13 וכדי להבהיר, הפסיקה פירשה את המצוקה של העשוק "כמצב של צרה ודחק שאליו נקלע
14 המתקשר. מצוקה איננה מצב של עוני ומחסור, או אי נוחות הנגרמת עקב הצורך להתמודד
15 עם קשיים כלכליים, אלא שוני פתאומי המביא ללחץ כלכלי או פסיכולוגי חמור, מכיוון
16 שהמועד הקובע לעניין מצבו של העשוק הוא מועד ההתקשרות. אין צורך שהמצוקה תהיה
17 מתמידה ומתמשכת.. אחד המרכיבים לקיומה של מצוקה הוא העדר אלטרנטיבה סבירה
18 להתקשרות בחוזה הנדון".
19
20 ראה ספרה של פרופסור גבריאלה שליו, "דיני חוזים", "דין" הוצאה לאור, בעמוד 265.
21
22 67. לאחר בחינת התשתית הראייתית שהונחה בפני, אני קובעת, שהתובעת לא הרימה הנטל
23 הראייתי המושת עליה, וכי מחומר הראיות שהונח בפניו עולה, כי אף אחד מיסודות העושק
24 לא התקיים במקרה הנדון בפני.
25

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 בסיכומיה מנסה התובעת לבנות – לכאורה – על תשובות המומחה בעניין מצוקה
2 של המנוחה, אולם המדובר במצוקה רפואית גרידא, שאין דינה מצוקה חדה כמו זו
3 הנדרשת לביסוס עילת העושק.
4
- 5 67.2 החתימה על המסמכים ב-05.05.10 וב-24.06.10 נעשו בפני הקונסול הישראלי – אין
6 בכך כדי לנצל מצוקה או חולשה כלשהי, כאשר החתימה נעשית בפני צד שלישי,
7 שהוא גורם רשמי מוסמך, ובוודאי אין זו חתימה תחת איום או לחץ כלשהו.
8
- 9 68. להלן אפרט נסיבות נוספות שעלו מן התשתית הראייתית המצביעה על העדר כל מצוקה
10 למנוחה והעדר כל עושק מצד הנתבע :
11
- 12 68.1 במהלך הדיונים שמעתי ההקלטה של שיחה של המנוחה עם התובעת.
13 מן ההקלטה עלה ברורות, כי המנוחה נסעה אל בנה לארה"ב ביוני 2010, לאחר
14 ששהתה בארץ לבדה למעלה משנה אחרי מות בעלה, היא ביקשה לעבור להתגורר
15 עם התובעת, אך זו סירבה. לאמירה זו, יש תמיכה במוצג נ/4, בו מפרטת התובעת
16 לאימה, אופציות לעבור לדיור מוגן.
17
- 18 68.2 המעבר של האם, המנוחה, לארה"ב היה, כאמור, אחרי שנה שבה התגוררה לבדה,
19 היא אף התייעצה עם קרוב משפחתה, עד תביעה מספר 4, מר ד.ב., שאמר לה,
20 לנסוע לנסות, ואם יהיה לה טוב – שתישאר (ראה תשובותינו בחקירה הנגדית
21 בעמוד 25 לפרוטוקול).
22
- 23 68.3 המנוחה בחרה לנסוע לארה"ב מרצונה, ובחרה להישאר שם, ואף התכוונה לקבל
24 אישור שהיה חוקי, ואף מעוניינת לרכוש דירה בארה"ב (ראה התמליל, עמודים 4 ו-
25 7).
26

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 מתמליל השיחה עלה, כי המנוחה בחרה להעביר לנתבע כספים עפ"י רצונה, ואף
2 כועסת על התובעת המונעת זאת ממנה.
3
- 4 לבקשת התובעת לנסיעה לארה"ב, אמרה לה המנוחה לנסוע מכספה שלה (עמוד 7
5 לתמליל).
6
- 7 מתמליל השיחה עולה, כי למנוחה ולתובעת היו יחסים מורכבים, שלא לומר קשים,
8 ואילו נסיעתה אל בנה – הנתבע, היה בה כדי להפיג את בדידותה.
9
- 10 המנוחה לא "בודדה" על ידי הנתבע, מעדותו עלתה תמונה ברורה, שהיא הייתה
11 בקרב בני משפחתו, מעורה בחיי הקהילה היהודית המקומית ובית הכנסת, ולא
12 הוכח, כי הייתה במצוקה כלשהי.
13 גם אחיינה של המנוחה, ע"ת 4 – מר ד.ב. העיד ביום 08.02.17, שביקר את המנוחה,
14 וכי לא נמנעה ממנו האפשרות לבקר את המנוחה. אמנם התובעת לא ראתה את
15 המנוחה, אך מעדות הנתבע עלה, (והדבר נתמך על ידי העיונות שהפגינה המנוחה
16 כלפי התובעת בשיחה המוקלטת) עקב סירובה של המנוחה לפגוש את התובעת,
17 ראה גם עמודים 15 לתמליל השיחה עמודים 22 לתמליל, בה אומרת המנוחה
18 במפורש לתובעת: "אני לא צריכה שתבואי".
19
- 20 ע"ת 4 העיד שאמו – אחות המנוחה, הייתה משוחחת מדי יום עם המנוחה
21 באמצעות הסקיפ (ראה תשובותיו לחקירה הנגדית בעמוד 27 לפרוטוקול).
22
- 23 69. אני דוחה אפוא את טענת התובעת, כי המנוחה חתמה על ההענקות לנתבע מתוך עושק,
24 כפיה, פחד, או בהיעדר רציה, ודוחה את תביעתה לביטול המתנות, (תמ"ש 34928-04-15).
25
26
27

סיכומו של דבר

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 56207-02-15
ת"ע 56611-02-15
ת"ע 45627-07-14
ת"ע 45697-07-14
תמ"ש 34928-04-15

8.4.17

בפני כבוד השופטת שפרה גליק

- 1 .70 .נקבע כאמור בסעיפים 60, 71.
- 2
- 3 .71 .התובעת תשלם הוצאות הנתבע בכפוף להצגת קבלות (מומחה ואגרה), וכן שכ"ט עו"ד, בסך
- 4 20,000 ₪.
- 5
- 6 .72 .ניתן לפרסם בהשמטת שמות.
- 7
- 8 .73 תואיל המזכירות לשלוח פסק דיני לב"כ הצדדים בדואר רשום.
- 9
- 10
- 11 .ניתן היום, ז' ניסן תשע"ז, 03 אפריל 2017, בהעדר הצדדים.
- 12

שפרה גליק

שפרה גליק, שופטת

13
14
15
16
17